

EU

PRO

PODRŠKA EVROPSKE UNIJE
RAZVOJU OPŠTINA

KVARTALNI IZVEŠTAJ

1. januar - 31. mart 2020.

Republic of Serbia

UNOPS

Implementing partner

Opšti cilj: Doprineti ravnomernijem društveno-ekonomskom razvoju u Srbiji

Svrha: Povećati konkurentnost i društvenu koheziju nedovoljno razvijenih područja kroz bolje pozicioniranje na tržištu i konkurentnija mala i srednja preduzeća (MSP), kao i razvoj/unapređenje povoljnog poslovnog okruženja i socijalne infrastrukture

Budžet: 25 miliona evra

Donator: Evropska unija

Datum početka: 1. januar 2018. godine

Datum završetka: 31. decembar 2020. godine

Područje programa: Region Šumadije i zapadne Srbije i region južne i istočne Srbije

Implementacioni partner: Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)

Datum izveštaja: 20. april 2020. godine

Period obuhvaćen izveštajem: 1. januar 2020 – 31. mart 2020. godine

Izveštaj pripremio: UNOPS

Skraćenice

PO	Područje odgovornosti
OPP	Organizacija za podršku preduzećima
KT	Koordinaciono telo Vlade Srbije za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa
PDP	Poziv za dostavljanje predloga projekata
CIF (eng.)	Fond za učešće građana
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
RAS	Razvojna agencija Srbije
DoA (eng.)	Programski dokument
EU	Evropska unija
FIDIC (eng.)	Međunarodna federacija inženjera konsultanata
MRR	Mehanizam za rodnu ravnopravnost
DU	Dobro upravljanje
LjP	Ljudska prava
LSU	Lokalna samouprava
MGSi	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
MP	Ministarstvo privrede
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
MMP	Mikro i mala preduzeća
UUP	Upravljanje uspešnim programima
NVO	Nevladina organizacija
NSNM	Nacionalni savet nacionalne manjine
OHCHR (eng.)	Kancelarija visokog komesara za ljudska prava
OEBS	Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
OSS (eng.)	Jednošalterski sistem
PPF5 (eng.)	Pomoć u pripremi projekata 5
PRINCE 2 (eng.)	Projekti u kontrolisanom okruženju
UOP	Upravni odbor Programa
RRA	Regionalna razvojna agencija
ZDP	Zahtev za dostavljanje predloga
RSOC (eng.)	Operativni centar UNOPS-a u Srbiji
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
SDC (eng.)	Švajcarska agencija za razvoj i saradnju
MSP	Mala i srednja preduzeća
PIMO (eng.)	Kancelarija za upravljanje javnim ulaganjima
SIPRU (eng.)	Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
OPZ	Opis poslova i zadataka

Sažetak

Program podrške Evropske unije razvoju opština - EU PRO ušao je u treću godinu realizacije, sa izbalansiranim odnosom između aktivnosti koje su završene i onih koje su u toku i stabilnim napretkom u pravcu ostvarivanja ciljeva. Uz ukupno 103 završena projekta od 246, od kojih su 73 završena tokom kvartala, rezultati programa su vidljivi, veliki deo efekata je postignut, a očekivani uticaj ostvarljiv. Ovaj period je, međutim, obeležilo proglašavanje vanrednog stanja u zemlji zbog globalne zdravstvene krize bez presedana izazvane pandemijom infekcije COVID-19, što će značajno uticati na napredak i ostvarivanje rezultata.

Tokom kvartala, završeno je 58 projekata koje sprovode mikro i mala preduzeća (MMP) i 15 projekata koje realizuju lokalne samouprave. Time je završeno 42% svih odobrenih projekata. Osim toga, aktivnosti koje sprovode organizacije za podršku preduzećima (OPP) i organizacije civilnog društva (OCD) su napredovale, značajno doprinoseći rezultatima programa.

Najopipljiviji doprinos Programa u okviru rezultata **unapređenja konkurentnosti preduzeća** je otvaranje novih radnih mesta. Kao direktan ishod nabavke opreme, otvoreno je 311 novih radnih mesta u 93 korisnička MMP. Tokom kvartala otvorena su 84 radna mesta, pri čemu su na 29 (ili 34%) zaposlene žene. Povećavajući svoj socijalni uticaj, pored korisničkih MMP koja su prioritet u zapošljavanju davala predstavnicima ugroženih grupa, 17 MMP je tokom kvartala pružilo podršku svojim lokalnim zajednicama kroz aktivnosti društveno odgovornog poslovanja. Njihove aktivnosti su relevantne, jer su se neka od podržanih MMP takođe uključila u odgovor na krizu izazvanu infekcijom COVID-19, donacijom sredstava za dezinfekciju i zaštitnih maski.

Program je proširio svoj obuhvat u oblasti podrške konkurentnosti preduzeća kroz intervencije koje sprovodi dvadeset korisničkih OPP. Tokom kvartala, čak 104 preduzeća su već osetila koristi od aktivnosti koje sprovode OPP, a koje doprinose povećanoj konkurentnosti, a očekuje se da će u narednim mesecima ove koristi osetiti i mnoga druga. Pored toga, završen je postupak evaluacije 555 prijava pristiglih na drugi Javni poziv za MMP uz mere kojima se obezbeđuje integritet i efikasnost procesa. Rezultati će biti predstavljeni Upravnom odboru programa radi razmatranja u aprilu 2020. godine.

U nastojanjima da se **poboljša poslovno okruženje**, doprinos Programa investicijama u industriju i dalje je relevantan. Šest novih investitora u industrijskim zonama u Svilajncu i Paraćinu planiraju da zaposle još 280 ljudi, a povećavaju se i izgledi za otvaranje dodatnih radnih mesta u bliskoj budućnosti. Vrednost investicija je takođe značajna, sa osam miliona evra koje je samo u Svilajncu potpisala švajcarska kompanija „Regent“.

Nastavljeno je i sa pružanjem doprinosa Programa sprovođenju nacionalnih politika na lokalnom nivou. Tokom kvartala, Sokobanja je poboljšala primenu geografskog informacionog sistema (GIS) u valorizaciji turističkih potencijala, dok će se u Zaječaru dodatnim istraživanjima prikupiti podaci koji se odnose na reagovanje u vanrednim situacijama što daje veću vrednost ovoj lokalnoj intervenciji, a istovremeno doprinosi relevantnim nacionalnim politikama.

Preko 2.600 stanovnika Surdulice, Leskovca, Bujanovca i Boljevca osetilo je direktne koristi od završenih **lokalnih infrastrukturnih projekata** tokom ovog kvartala. Zadržni dom u selu Dugojnica kod Surdulice obezbediće prostor meštanima za organizovanje društvenih aktivnosti; učenici i nastavnici leskovačke osnovne škole osetiće koristi od poboljšanih uslova rada i energetske efikasnosti; modernizovana ulična rasveta u Bujanovcu već ostvaruje uštede istovremeno pružajući građanima bolju javno osvetljenje, a još 40 stanovnika Boljevca sada je priključeno na kanalizacionu mrežu.

Projekti koji su doprineli **poboljšanju socijalne kohezije u multietničkim opštinama** nastavljaju da daju rezultate. U Vranju i Leskovcu uspostavljena je inovativna usluga pružanja fizikalne i relaksacione terapije za osobe sa invaliditetom; dvadeset vlasnika poljoprivrednih gazdinstava iz Babušnice i Dimitrovgrada napredovalo je u svojim planovima za prelazak na organsku proizvodnju; lokalni centar za dnevni boravak u

selu Belo Polje kod Surdulice opremljen je sportskom opremom koju će koristiti 157 dece; osim toga, u Bujanovcu 43 Roma i Romkinja je završilo stručnu obuku čime su sebi obezbedili bolju poziciju kad je u pitanju pristup zapošljavanju, a bošnjačka nacionalna manjina je dobila bolju medijsku pokrivenost u emisijama na nacionalnoj televiziji kao rezultat intervencije javnog zagovaranja korisničke organizacije civilnog društva sa sedištem u Novom Pazaru.

Program je obezbedio **koordinaciju aktivnosti** sa relevantnim zainteresovanim stranama, pri čemu je u toku kvartala najrelevantnija bila koordinacija sa programom Swiss PRO čija je podrška rezultirala usvajanjem tri nova propisa kojima se osigurava da principi dobrog upravljanja budu uključeni u upravljanje lokalnim infrastrukturnim projektima. Pored toga, Ministarstvo privrede je imalo svojstvo posmatrača u Komisiji za evaluaciju prijave za dodelu bespovratnih sredstava prilikom ocenjivanja prijave koje su stigle u okviru drugog Javnog poziva za MMP.

Komunikacione aktivnosti su pratile realizaciju Programa. Četiri saopštenja za medije zajedno sa intenzivnom promocijom aktivnosti koje sprovode OPP generisalo je 395 pozitivnih medijskih izveštaja, od kojih je 138 (ili 35%) bilo objavljeno u nacionalnim medijima. Pored toga, kako bi doprineo tehničkom kvalitetu medijskih izveštaja koje šalju dopisništva u Leskovcu, Kraljevu i Novom Pazaru, Program je podržao javni medijski servis, Radio-televiziju Srbije (RTS) kroz nabavku opreme za emitovanje uživo za ove tri lokacije.

Program je izložen novom nizu **izazova** do kojih je došlo usled pandemije bolesti (COVID-19) prouzrokovane virusom korona nCov-2019. Prvo, pandemija dovodi do rizika da se aktivnosti Programa ne sprovedu na vreme. Kako se čini, do sada su infrastrukturne intervencije sprovedene bez prekida, međutim, sve aktivnosti Programa koje obuhvataju javna okupljanja su značajnije pogođene jer su one aktivnosti za koje ne postoji alternativa da se organizuju virtuelni sastanci nije morale da budu odložene. Drugo, socio-ekonomski efekti pandemije daleko premašuju vremenski okvir za realizaciju aktivnosti Programa i već imaju značajan uticaj na očekivane ishode i uticaje. Rezultati ocene korisničkih MMP koju je EU PRO sproveo u martu pokazali su da je 20% korisničkih MMP obustavilo proizvodnju, a 50% preduzeća koja su smanjila kapacitete svoje proizvodnje. To ukazuje da korisnička MMP verovatno neće biti u mogućnosti da ostvare kvantitativne ciljeve i na kraju može doći do gubitka radnih mesta. Pored toga, planirane i očekivane investicije koje su rezultat aktivnosti Programa za stvaranje povoljnih uslova poslovanja se možda neće ostvariti jer postoji mogućnost da će investitori morati da se fokusiraju na oporavak svojih postojećih poslovnih aktivnosti. Konačno, na regionalnom ili globalnom nivou mogu da budu uvedene nove socio-ekonomske mere koje utiču na ostvarivanje planiranih rezultata.

Uzimajući u obzir efekte epidemije COVID-19 na realizaciju, kao i broj korisničkih MMP koji će značajno premašiti planirani cilj od 150, Program će zatražiti izmenu kako bi se produžio **period realizacije**. Ograničeno produženje trajanja Programa će omogućiti da se nadoknadi vreme izgubljeno usled pandemije COVID-19, obezbediti dovoljan vremenski okvir za sprovođenje projekata koji su rezultat Drugog javnog poziva za MMP i prikupljanje podataka o postignutim ishodima i uticaju.

Do sada je Program odgovorio na sve izazove iz svog delokruga. Reagujući na prioritete potrebe Vlade u borbi protiv epidemije virusa, deo neopredeljenih sredstava preusmeren je na nabavku medicinske opreme. Uvedeni su alternativni aranžmani rada i uspostavljene procedure kako bi se omogućilo neprekinuto sprovođenje aktivnosti, starajući se o tome da svi zaposleni Programa imaju potreban softver i hardver da izvršavaju svoje zadatke u skladu sa merama koje je utvrdila Vlada, istovremeno ne ugrožavajući svoju bezbednost. Konačno, uvedeno je daljinsko praćenje aktivnosti.

U ovom izveštaju se daje pregled napretka i ostvarivanja rezultata, pružaju najnovije informacije u vezi sa pitanjima upravljanja i koordinacije, pregled pretpostavki i rizika, razmatranja vezana za kvalitet i održivost, uvid u ključne učinke za naredni period izveštavanja i naučene lekcije. Dati prilozima pružaju čitaocima priliku da se detaljno upoznaju sa nekim konkretnim radnjama koje je Program preduzeo.

Sadržaj

Skraćenice	2
Sažetak	3
Pregled napretka i ostvarivanja rezultata	6
Kontekst javnih politika i programa	6
Napredak u ostvarivanju ciljeva	6
Rezultat 1	7
Rezultat 2	9
Rezultat 3	11
Upravljanje i koordinacija	13
Upravni odbor Programa	13
Koordinacija	13
Finansije	13
Ljudski resursi	14
Nabavke	14
Izveštavanje i praćenje	14
Rizici i otvorena pitanja	15
Kvalitet	16
Održivost	16
Stечene pouke	17
Komunikacija i vidljivost	17
Plan rada	20
MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje	21

Pregled napretka i ostvarivanja rezultata

Kontekst javnih politika i programa

Vlada Srbije je 15. marta uvela vanredno stanje¹ čija je svrha bila da se podrže napori države u borbi protiv pandemije virusa korona (COVID-19) i njenih negativnih efekata po društvo i građane. Uvedene mere su obuhvatale ograničavanje javnih okupljanja, zatvaranje predškolskih ustanova, škola i univerziteta, kao i zatvaranje državnih granica, a proširene su i na uvođenje zabrane kretanja i obavezne samoizolacije. Vanredno stanje ima neizbežni uticaj na sprovođenje Programa, što je ublaženo prilagođavanjem planova rada Programa i načina rada, koji uključuje praćenje projekata na daljinu i prilagođavanje internih procedura kako bi se omogućio rad na daljinu. Vlada je uvela nekoliko povezanih mera koje utiču na sprovođenje Programa.

Dana 18. marta 2020. godine, Ministarstvo finansija prosledilo je uputstvo svim lokalnim samoupravama da preduzmu sve mere iz svoje nadležnosti za obustavu preuzimanja novih obaveza i pokretanje novih javnih nabavki i da uspostave sistem za korišćenje elektronskog servisa platnog prometa u okviru mesno nadležne organizacione jedinice Uprave za trezor. Iako su ugovaranje za izvršene javne nabavke i isplate po osnovu ugovorenih projektnih aktivnosti ostali gotovo u potpunosti neprekinuti (osim nekoliko registrovanih kratkih kašnjenja), ova mera utiče na sve projekte koje lokalne samouprave sprovode uz planirane javne nabavke za naredni period. Oni se pažljivo prate i po potrebi se uvode alternativni planovi realizacije.

Pored toga, kako preduzeća na globalnom nivou trpe posledice pandemije, preduzeća koja su dobila podršku Programa sada se suočavaju sa novim nizom nepredviđenih izazova. Vlada je najavila paket mera za podršku ekonomskoj stabilnosti, uključujući odlaganje plaćanja poreza na dohodak, imovinu i dobit za period od tri meseca; direktnu finansijsku podršku mikro i malim preduzećima i preduzetnicima u sistemu paušalnog oporezivanja u vrednosti od tri minimalne zarade; i finansijsku podršku putem kredita od Fonda za razvoj i subvencionisanih kredita poslovnih banaka za obrtni kapital.

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (SIPRU) je objavio² dopunjeno izdanje Indeksa društvenog razvoja gradova i opština unošenjem podataka za 2017. godinu, tako da je sada indeks dostupan za sedam godina (2011-2017). Indeks pruža mogućnost poređenja kvaliteta života među gradovima i opštinama, koji se može sortirati prema šest oblasti: demografija, ekonomska aktivnost, obrazovanje, socijalna zaštita, zdravstvena zaštita i ostali pokazatelji kvaliteta života i društvene participacije.

Vlada Srbije je u martu 2020. godine usvojila³ Strategiju unapređenja položaja osoba sa invaliditetom za period 2020 -2024. godina, koja ima za cilj poboljšanje ukupnog socijalnog i ekonomskog položaja osoba sa invaliditetom. Način da se postigne glavni cilj je kroz unapređenje pristupačnosti, učešća, ravnopravnosti, zapošljavanja, obrazovanja i obuke, socijalne zaštite, zdravstvene zaštite i drugih aspekata koji doprinose stvaranju jednakih mogućnosti za njih i postizanju inkluzivne jednakosti.

Napredak u ostvarivanju ciljeva

Tokom kvartala završene su aktivnosti u okviru još 73 projekta od kojih su 58 realizovala MMP, a 15 lokalne samouprave. Ovim su završene aktivnosti u okviru 103 od 246 projekata.

Sa još 84 nova radna mesta otvorena tokom kvartala (od čega su na 29 zaposlene žene), Program je direktno doprineo otvaranju 311 radnih mesta u korisničkim preduzećima, ostvarujući na taj način važan socio-ekonomski uticaj na lokalne zajednice. Međutim, trenutna globalna ekonomska kriza izazvana pandemijom

¹ <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/fp/covid19>

² <http://socijalnouklucivanje.gov.rs/rs/objavljeno-dopunjeno-izdanje-indekse-drustvenog-razvoja-gradova-i-opstina/>

³ <https://www.minrzs.gov.rs/srb-lat/aktuelnosti/vesti/vlada-srbije-usvojila-strategiju-unapredjenja-polozaja-osoba-sa-invaliditetom-u-republici-srbiji>

viursa COVID-19 može imati značajan uticaj na nastavak ostvarivanja rezultata, pa čak i ugroziti one već postignute.

Doprinosi Programa investicijama su se nastavili sa šest novih investitora u industrijskim zonama koje Program podržava, sa kojima su ugovori sklopljeni tokom ovog kvartala. I oni će značajno doprineti otvaranju novih radnih mesta, pri čemu se još 280 novih radnih mesta očekuje samo u Svilajncu i Paraćinu kao rezultat investicija realizovanih tokom kvartala.

Sprovođenje aktivnosti se nastavilo, ali od polovine marta suočeno je sa značajnim rizicima. Iako je dinamika realizacije naizgled nepromenjena uz samo tri gradilišta na kojima su radovi privremeno obustavljeni i kašnjenje u aktivnostima nabavke na samo par projekata, ukoliko se nastavi vanredno stanje, desetine projekata će biti u riziku da neće biti realizovani na vreme.

Unapređenje aktivnosti socijalne kohezije daje dalje rezultate koji se odnose na poboljšanje socio-ekonomskog položaja isključenih grupa i bolje pozicioniranje pripadnika nacionalnih manjina. Epidemija virusa COVID-19 ometa realizaciju, ali sva kašnjenja se rešavaju pomeranjem rokova za aktivnosti i produženjem projekata, tamo gde je to potrebno. Inovativna usluga pružanja fizikalne i relaksacione terapije osobama sa invaliditetom (OSI) je uspostavljena u Leskovcu i Vranju. Usluga će biti obezbeđena za 150 osoba sa invaliditetom iz Jablaničkog i Pčinjskog okruga okupljenih u dva udruženja.

Kada je u pitanju ekonomsko osnaživanje najugroženijih građana, 43 Roma i Romkinja (34 žene i 9 muškaraca) iz teško zapošljivih kategorija iz Bujanovca i Vranja povećalo je svoje izgleda za zapošljavanje prolazeći kroz programe stručnih obuka, pri čemu je njih troje (dve žene i jedan muškarac) ubrzo nakon toga pronašlo posao. Takođe, EU PRO je predvideo dodelu bespovratnih sredstava najuspešnijim korisnicima za pokretanje poslovanja.

Pored toga, EU PRO je promovisao i podržao održive poljoprivredne inicijative u ruralnim zajednicama, koje doprinose ne samo otvaranju pojedinačnih radnih mesta na kojima je moguće ostvariti dohodak, već i mobilizaciji i razvoju pasivnih ruralnih područja korišćenjem lokalnih potencijala. Oko 100 građana⁴ Bora, Priboja, Lebana, Babušnice, Dimitrovgrada i Vladičinog Hana koji se bave poljoprivredom stekli su znanja i veštine potrebne za bavljenje poljoprivredom i ruralnim preduzetništvom.⁵ Do sada je deset poljoprivrednih gazdinstava iz Babušnice i Dimitrovgrada opremljeno za pokretanje organske proizvodnje i na taj način organska proizvodnja je prvi put pokrenuta u Dimitrovgradu i proširena u Babušnici, dok je plasman njihovih proizvoda obezbeđen preko Ženske zadruge za preradu hrane. U Priboju je osam poljoprivrednih gazdinstava koja se bave tradicionalnom proizvodnjom hrane opremljeno mašinama koje će omogućiti povećanje proizvodnje.

EU PRO doprinosi većem ostvarivanju prava nacionalnih manjina u skladu sa Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina kroz nekoliko inicijativa javnog zagovaranja usmerenih ka lokalnim i nacionalnim institucijama i medijima, jačanjem kapaciteta lokalnih aktera i izradom dve sveobuhvatne analize⁶ u kojima se daju preporuke za rešavanje nedostataka u sprovođenju Akcionog plana i formulisanje lokalnih planova, posebno u vezi sa bošnjačkom i romskom manjinom.

Rezultat 1

Poboljšana tehnološka struktura MSP i njihova sposobnost da povećaju svoj udeo na tržištu

Završeno je 77 od 94 projekata odobrenih u okviru Prvog javnog poziva za dostavljanje predloga projekata za nabavku opreme i uvođenje usluga za MMP. Ukupno 311 novih radnih mesta (od kojih su 137 žene) je

⁴ Uglavnom žena, uz staranje o tome da pripadnici svih nacionalnih manjina koje žive u ovim opštinama (Romi, Bugari, Bošnjaci i Vlasi) budu pravilno zastupljeni među korisnicima

⁵ Uključujući znanja i veštine vezane za organsku proizvodnju, registraciju turističkih domaćinstava, berbu i pakovanje lekovitog bilja, kao i osnovne IT veštine i veštine onlajn marketinga za plasman proizvoda itd.

⁶ Koje su pripremile OCD iz Novog Pazara i Udruženje iz Babušnice

otvoreno kao direktan rezultat investicija, od čega 84 tokom ovog kvartala, među kojima je 29 novozaposlenih žena. Međutim, trenutna pandemija virusa COVID-19 značajno je uticala na prihode i praktično zaustavila izvoz što može značajno uticati na rezultate i sektor MSP uopšte. Na osnovu istraživanja sprovedenog krajem marta 2020. godine, 20% podržanih preduzeća privremeno je zatvorilo proizvodnju, još 50% je smanjilo svoj kapacitet proizvodnje, a 29% i dalje posluje na istom nivou kao i pre pandemije, pri čemu je samo 1% preduzeća zabeležilo povećanu proizvodnju.

Preko 1.400 ljudi osetilo je koristi od aktivnosti društveno odgovornog poslovanja koje je u toku kvartala realizovalo 17 MMP. Ove aktivnosti su obuhvatale opremanje i obnovu lokalnih osnovnih škola, bolnica, dnevnih boravaka za decu sa smetnjama u razvoju i kancelarije za mlade. Mikro i mala preduzeća su takođe donirala hranu Crvenom krstu i centrima za dnevni boravak dece, organizovala čišćenje obale reke Žiće i lokalnih puteva, dodelila stipendije najboljim učenicima i učenicima u stanju socijalne potrebe i obezbedila odeću za siromašne i ugrožene grupe. Pored planiranih aktivnosti, neka MMP su se uključila i u odgovor na pandemiju oboljenja COVID-19, poput preduzeća „CT Media“ iz Kragujevca koje je proizvelo i poklonilo zaštitne maske i „Progen Solution“ iz Leskovca koje je doniralo 20.000 litara sredstava za dezinfekciju gradu Leskovcu.

Tokom kvartala, 114 predstavnika iz 104 MSP-a imalo je koristi od aktivnosti izgradnje kapaciteta koje organizuju organizacije za podršku poslovanju u oblasti marketinga, digitalne transformacije itd.

Aktivnosti

1.1 Program dodele bespovratnih sredstava MSP

Tokom perioda izveštavanja, aktivnosti u okviru 58 projekata dodeljenih u okviru Prvog javnog poziva za mikro i mala preduzeća (MMP) su okončane, čime je ukupan broj završenih projekata dostigao 77. Aktivnosti u okviru preostalih 17 projekata su u završnim fazama realizacije, uz osam preduzeća koja očekuju isporuku opreme, a preostalih devet privode kraju ostale planirane aktivnosti.

Evaluacija 551 prijave pristigle kao odgovor na Drugi poziv za dostavljanje predloga projekata za nabavku opreme i uvođenje usluga za MMP koji je zaključen 10. novembra 2019. godine, je završena. U skladu sa utvrđenim postupkom i kriterijumima Poziva, ukupno 400 prijava je zadovoljilo kriterijume učešća i prošlo tehničku evaluaciju. Svaku prijavu ocenjivala su najmanje tri pojedinačna stručna člana Komisije za evaluaciju prijave za dodelu bespovratnih sredstava koji su, na osnovu utvrđenih nalaza, preporučili 168 prijave za terenske posete. Terenske posete organizovane su krajem februara i početkom marta 2020. godine, a posetu su obavljala najmanje dva člana Komisije za evaluaciju. Sastanci tima za evaluaciju prijave za dodelu bespovratnih sredstava organizovani su tokom čitavog procesa, pri čemu su bila održana ukupno 33 sastanka, od kojih je 25 održano u toku kvartala. Konačni rezultati se pripremaju za razmatranje na Upravnom odboru programa.

1.2 Podrška organizacijama za podršku preduzećima (OPP)

Realizacija 20 projekata dodeljenih organizacijama za podršku poslovanju (OPP) u novembru 2019. godine je u toku, ali od marta sa smanjenim intenzitetom zbog mera socijalog distanciranja vezanih za pandemiju virusa COVID-19.

Tokom kvartala, 13 od 20 korisničkih OPP sprovedo je nabavke usluga koje se odnose na realizaciju projektnih aktivnosti, kao i šest postupaka nabavki opreme u skladu sa utvrđenom dinamikom projekata. Realizacija planiranih aktivnosti napredovala je uz 16 obuka kojima su polaznici lično prisustvovali i pet onlajn obuka sprovedenih tokom kvartala. Takođe, kao što je planirano, StartUp centar Niš organizovao je studijsku posetu Hrvatskoj, a RRA Braničevo - Podunavlje sprovedla je studijsku posetu Sloveniji. Sa devet OPP koje su objavile i pet koje privode kraju svoje Javne pozive za učešće u njihovim projektima namenjenim MSP, spisak krajnjih korisnika se zaokružuje. Do sada je 104 MSP osetilo koristi od aktivnosti koje sprovode OPP koje su dobile podršku u vidu bespovratnih sredstava.

Zbog pandemije COVID-19 većina OPP su morale da odlože, produže ili prilagode neke od aktivnosti. Tri OPP su usvojile novi pristup aktivnostima izgradnje kapaciteta i u konsultacijama sa korisničkim MSP i Programom organizovale onlajn obuku umesto sastanaka uživo. RRA Zlatibor pripremila je nabavke za učešće na sajmu u Hanoveru planiranom za oktobar 2020. godine, ali u ovom trenutku putovanje nije moglo da bude potvrđeno jer zavisi od razvoja situacije sa pandemijom COVID-19. Zbog mera zatvaranja granica i izolacije, odložena je studijska poseta Mađarskoj koju je RRA Podrinje, Podgorina i Rađevina planirala za MSP zapadne Srbije. Naučno-tehnološki park u Čačku zatražio je obustavu aktivnosti projekta tokom aprila 2020. godine.

Rezultat 2

Poboljšani uslovi za poslovanje kroz efikasnije pružanje administrativnih usluga, bolje upravljanje zemljištem i konkretna ulaganja malog obima u infrastrukturu

Investicije u industriju koje su rezultat realizacije projekata poslovne infrastrukture nastavljene su i u 2020. godini. Paraćin je ostvario napredak izgradnjom proizvodnog pogona koji će biti iznajmljen švedskoj kompaniji „Rimaster“, a čiji se završetak planira za 15. april 2020. godine. Neposredno nakon preseljenja u nove prostorije, kompanija planira da zaposli još 50 radnika. Još tri investitora pokrenula su projektovanje i izgradnju svojih poslovnih objekata u industrijskoj zoni „Zmič“ u Paraćinu, dalje doprinoseći otvaranju novih radnih mesta.

Isto tako, investicija od 8 miliona evra švajcarske kompanije „Regent“ u industrijsku zonu u Svilajncu zajedno sa izgradnjom novog proizvodnog pogona nemačke kompanije „A2000“ zajedno će stvoriti uslove za zapošljavanje 230 ljudi.

Aktivnosti Programa koje se odnose na projekte geografskih informacionih sistema (GIS), pored svog lokalnog ili međuopštinskog karaktera, usmerene su u pravcu identifikacije dodatnih aplikacija koje mogu da imaju veći doprinos u sprovođenju nacionalnih politika urbanističkog razvoja, što će dati dodatnu vrednost ovim projektima. Takve mogućnosti identifikovane su u Sokobanji i Zaječaru tokom ovog kvartala, pri čemu će se planirana tematska aplikacija u Sokobanji značajno poboljšati dodavanjem važnijih elemenata relevantnih za valorizaciju turističkih potencijala, dok će se u Zaječaru realizovati dodatna istraživanja i sadržaj aplikacija kroz planirane intervencije i nabavku opreme.

Aktivnosti

2.1.1 Poboljšanje upravljanja zemljištem kroz razvoj GIS i poboljšan pristup geoprostornim podacima

Razvoj geografskih informacionih sistema napreduje u korisničkim lokalnim samoupravama. Tokom kvartala održani su sastanci sa šest⁷ vodećih lokalnih samouprava, a primaocima bespovratnih sredstava se pruža tehnička pomoć za rešavanje konkretnih pitanja koja se odnose na njihov lokalni kontekst, kao što su poboljšanje sadržaja planiranih tematskih aplikacija, prilagođavanje tehničkih zahteva za određene planirane usluge ili proces pregovaranja u vezi sa nadogradnjom softvera. Pomoć je takođe pružena lokalnim samoupravama za sprovođenje postupaka nabavke i oni su završeni u Šapcu i Leskovcu za softver GIS-a, u Loznici za hardver GIS-a, u Novom Pazaru za snimanje podzemnih vodova i hardver, u Sokobanji za ortofoto snimanje i Topoli za mapiranje socijalnih usluga, hardver i obuke za GIS. Zbog ograničenja koja su uvedena kao odgovor na epidemiju COVID-19, neke od planiranih nabavki se odlažu što dovodi do rizika da se realizacija tih projekata produži.

2.1.2 Izrada urbanističkih planova vezanih za ekonomski razvoj

⁷ Sokobanja, Zaječar, Paraćin, Loznica, Požarevac i Kraljevo

Od 19 dodeljenih grantova za izradu planova detaljne regulacije, pored dva projekta⁸ koja su završena, aktivnosti u okviru preostalih 17 su u različitim fazama realizacije. Najveći napredak su postigli Čajetina i Veliko Gradište, pošto su i jedni i drugi usvojili planove tokom kvartala, a za njima slede Velika Plana i Topola gde su planovi u proceduri usvajanja. Planovi detaljne regulacije koje su uradili Kraljevo, Leskovac, Rača i Kučevo prošli su fazu javnog uvida i čekaju odobrenje Komisije za planove, dok Merošina, Arandjelovac i Zaječar treba da organizuju javni uvid. Planovi za Surdulicu, Dimitrovgrad, Majdanpek i Vlasotince se izrađuju dok se za planove Raške i Blaca pripremaju prednacrti. Za Rašku se očekuje rani javni uvid dok je Blace raskinulo ugovor sa odabranim izvođačem zbog neizvršenja ugovornih obaveza. Aktivnosti u okviru ovog projekta su obustavljene.

Budući da mere suzbijanja pandemije virusa COVID-19 uključuju zabranu javnih okupljanja, to se direktno odražava u nemogućnosti organizovanja sastanaka lokalnih komisija za planove i organizovanja javnog uvida. Stoga, pretežno zbog ovog, ali i iz drugih razloga⁹ rokovi za sprovođenje 13 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava¹⁰ su produženi u toku kvartala.

2.1.3 Izrada projektno-tehničke dokumentacije za projekte koji doprinose ekonomskom razvoju

Uz jedan projekat završen u 2019. godini, napredovalo je sprovođenje preostalih jedanaest projekata vezanih za izradu tehničke dokumentacije. Pridružujući se gradu Kragujevcu čiji je projekat završen 2019. godine, još dve lokalne samouprave su tokom kvartala završile aktivnosti - Knjaževac je završio izvođački projekat za centar za obuku/pokretanje poslovanja u selu Rgošte, a Topola je dovršila izvođački projekat distributivne mreže za navodnjavanje.

U toku kvartala, Bela Palanka je dovršila izradu tehničke dokumentacije za rekonstrukciju fabrike „Famid“ za poznatog investitora koji planira da otvori 100 radnih mesta za proizvodnju rezervnih delova za automobilsku industriju. Iako je izrada tehničkog projekta multifunkcionalnog izložbenog centra u Nišu napredovala, grad je morao da obustavi dalje aktivnosti. Naime, odabrano je idejno rešenje putem javnog konkursa i organizovana je javna izložba pristiglih predloga 5. marta 2020. godine. Međutim, grad nije bio u mogućnosti da sprovede nabavku za izradu izvođačkog projekta zbog ograničenja koje je Vlada uvela kao odgovor na pandemiju COVID-19. Stoga, iako je ugovor o dodeli bespovratnih sredstava produžen do decembra 2020. godine, grad se i dalje suočava s rizikom da aktivnosti ne završi na vreme.

Produženje rokova odobreno je za još tri korisnika tokom ovog kvartala - Kraljevo, Čačak i Vranje, čije su aktivnosti bile u neznatnom kašnjenju u prethodnom periodu.

2.2 Razvoj/poboljšanje infrastrukture manjeg obima koja ima ekonomski uticaj na lokalnom nivou

Nakon završetka radova u okviru tri¹¹ od devet projekata ekonomske infrastrukture u 2019. godini, tokom ovog kvartala Paraćin je finalizovao aktivnosti na unapređenju infrastrukture u industrijskoj zoni „Zmič“.

U toku su radovi na preostalih pet projekata. Šabac, Užice, Smederevo i Sokobanja blizu su finalizacije projektnih aktivnosti, a njihov završetak se očekuje u drugom kvartalu godine. Iako su radovi u agro-industrijskoj zoni Kosančić kod Bojnika započeti sa zakašnjenjem u oktobru 2019. godine, napreduju u skladu s planom i tek su neznatno pogođeni merama za borbu protiv COVID-19 zbog kraćeg radnog vremena.

Ograničeno produženje trajanja je tokom kvartala odobreno za svih pet projekata koji su u toku, prvenstveno zbog neizvesnosti u vezi sa merama za borbu protiv COVID-19, međutim sva kašnjenja su u okviru utvrđenih tolerancija za prihvatljivi rizik.

⁸ Užice i Pirot su u 2019. godini sproveli aktivnosti prema ugovorima o dodeli bespovratnih sredstava, a projekti su administrativno zaključeni tokom kvartala

⁹ Kašnjenje u donošenju akta koji se odnosi na postupanje nosilaca javnih ovlašćenja, žalbe ponuđača, zavisnost od usvajanja planova na nacionalnom nivou itd.

¹⁰ Arandjelovac, Dimitrovgrad, Kraljevo, Kučevo, Leskovac, Majdanpek, Merošina, Rača, Raška, Surdulica, Velika Plana, Vlasotince i Zaječar

¹¹ Osim Paraćina, Kragujevac, Svilajnac i Priboj su sproveli sve aktivnosti u 2019. godini

Rezultat 3

Bolja socijalna kohezija i unapređeni uslovi života kroz poboljšanje javne infrastrukture manjeg obima i unapređenje društvenih odnosa

Lokalne zajednice i dalje osećaju koristi od lokalnih infrastrukturnih projekata. Prostor za društvene aktivnosti za preko 1500 meštana sela Dugojnice u Surdulici obezbeđen je rekonstrukcijom zadržnog doma. Pored toga, preko 650 učenika i 70 nastavnika osetilo je koristi od poboljšanih uslova rada i energetske efikasnosti u leskovačkoj osnovnoj školi, dok modernizovana ulična rasveta u Bujanovcu pruža ne samo bolju javno osvetljenje i poboljšanu javnu uslugu, već i donosi uštede za lokalnu samoupravu zahvaljujući povećanoj energetskej efikasnosti. Konačno, smanjeno je zagađenje životne sredine i poboljšana kvaliteta života za skoro 400 stanovnika Boljevca koji su priključeni na javnu kanalizacionu mrežu.

Uključivanje principa dobrog upravljanja u lokalne infrastrukturne projekte donelo je koristi za oko 5.000 građana, od čega su 3.900 deca školskog uzrasta i omladina, koji besplatno koriste sportske terene i 30 romskih porodica sa 120 članova, čija su domaćinstva besplatno povezana na gradsku kanalizacionu mrežu.

Projekti koji su doprineli povećanju socijalne kohezije u multietničkim opštinama nastavili su da daju rezultate. Inovativna usluga pružanja fizikalne i relaksacione terapije za osobe sa invaliditetom iz Jablaničkog i Pčinjskog okruga uspostavljena je u prostorijama njihovih udruženja u Leskovcu i Vranju, tako što su one opremljene mašinama za masažu. Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja pohvalilo je ovu uslugu kao inovativnu i izrazilo interesovanje da podrži takve aktivnosti u budućnosti.

U Babušnici i Dimitrovgradu 20 vlasnika poljoprivrednih gazdinstava, većinom žena, steklo je znanja o organskoj proizvodnji, dok je 10 od njih dobilo opremu za pokretanje organske proizvodnje i započelo postupak sertifikacije organske proizvodnje. Plasman njihovih proizvoda obezbediće Ženska zadruga iz Babušnice koja proizvodi tradicionalne prehrambene proizvode. Pored toga, Zadruga je osnažena za plasiranje njihovih proizvoda dizajniranjem i promocijom korporativnog poklona.

Osim toga, poboljšana je pristup sportskim aktivnostima za 157 dece (71 devojčica i 86 dečaka) u selu Belo Polje kod Surdulice, opremanjem lokalnog centra za dnevni boravak sportskom opremom. Uz to, povećana je uključenost romske dece tako što je njih 10 učlanjeno u Udruženje za stoni tenis koje se nalazi u Centru.

U Bujanovcu i Vranju je 43 Roma i Romkinja (34 žene i 9 muškaraca) iz teško zapošljivih kategorija uspešno završilo stručnu obuku i steklo nove veštine i znanja kojima poboljšavaju svoje mogućnosti za zapošljavanje. Nadalje, troje od njih (dve žene i jedan muškarac) našli su privremeno zaposlenje, dok se očekuje da će najuspešniji korisnici pokrenuti sopstvena preduzeća u sledećoj fazi projekata zahvaljujući obezbeđivanju opreme za otpočinjanje posla.

Kroz aktivnosti javnog zagovaranja OCD iz Novog Pazara, oblasti u kojima pretežno živi bošnjačka nacionalna manjina dobili su bolju pokrivenost u emisijama na nacionalnoj televiziji. Takođe, OCD je izradila izveštaj o pravima Bošnjaka s odgovarajućim preporukama koje obuhvataju sva poglavlja Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Izveštaj sa preporukama upućen je relevantnim nacionalnim i međunarodnim institucijama i poslužiće za dalje aktivnosti javnog zagovaranja.

Aktivnosti

3.1 Podrška projektima za poboljšanje uslova života i kvaliteta javne infrastrukture u opštinama
Sprovođenje lokalnih infrastrukturnih projekata uglavnom napreduje u skladu s planiranom dinamikom realizacije. Sa završenim građevinskim radovima u leskovačkoj osnovnoj školi, na kanalizacionoj mreži u

Boljevcu, zadružnom domu u Surdulici i uličnoj rasveti u Bujanovcu tokom kvartala, ukupno 14¹² od 37 projekata je završeno.

Od preostala 23 projekta, ključne aktivnosti su završene u okviru jedanaest projekata i očekuje se sprovođenje sekundarnih aktivnosti kao što su promotivni događaji ili manji dodatni radovi, a u okviru preostalih dvanaest projekata građevinski radovi su u toku.

Zbog pandemije infekcije COVID-19, registrovano je kratko obustavljanje radova na nekoliko projekata zbog nemogućnosti lokalnih samouprava da obrade zahteve za plaćanje. Pored toga, radovi na Domu zdravlja Žagubica su obustavljeni, jer pristup gradilištu nije moguć tokom vanrednog stanja, a s obzirom na uvođenje ograničenja putovanja i zabrane kretanja, radovi na dva gradilišta privremeno su obustavljeni - u Čajetini i Batočini. Konačno, mera Vlade koja značajno utiče na lokalne samouprave je obustava novih investicija i nabavki¹³ što donosi neizvesnosti u vezi sa planiranim aktivnostima za koje postupci nabavke nisu započeti. Iz ovog i drugih razloga, tokom kvartala odobreno je ograničeno produženje roka trajanja za 21 lokalni infrastrukturni projekat.

Swiss PRO program je nastavio da pruža podršku lokalnim samoupravama u osiguravanju dobrog upravljanja u lokalnim infrastrukturnim projektima, usvajanjem još tri propisa tokom kvartala.

3.2 Podrška projektima kojima se unapređuje međuetnički dijalog i saradnja, poboljšava socijalna kohezija i socijalna integracija u multietničkim zajednicama

Sprovođenje aktivnosti socijalne kohezije je početkom godine, pre epidemije virusa COVID-19, napredovalo u skladu sa planom. Ograničenja uvedena zbog pandemije delimično su uticala na realizaciju projekata, pri čemu su najviše pogođeni oni koji uključuju grupna okupljanja i aktivnosti u školama.

Usled zatvaranja osnovnih škola 16. marta, što je bila jedna od mera koje je Vlada preduzela kao odgovor na pandemiju, odmah je došlo do uticaja na aktivnost učenja srpskog kao nematernjeg jezika. Aktivnost je napredovala u skladu sa planom na početku godine, što je potvrđeno i Sedmim izveštajem o napretku¹⁴ implementacionog partnera, Grupe 484. Međutim, ubrzo po zatvaranju škola asistenti u nastavi su počeli da pomažu delegiranim nastavnicima u pripremi materijala za časove koji se drže onlajn. Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja najavilo je početak programa učenja na daljinu za učenike koji se obrazuju na jezicima manjina. Program je koordinirao promenu modaliteta¹⁵ u cilju nastavka projekta kroz program učenja na daljinu.

Pored toga, pre izazova uzrokovanih pandemijom, program je održao dva sastanka sa Grupom 484 i Koordinacionim telom za Preševo, Bujanovac i Medveđu kako bi razgovarali o mogućnostima za nastavak projekta u sledećoj školskoj godini i planovima za završno testiranje znanja učenika. Koordinaciono telo je tražilo omogućavanje proširenja projekta kroz drugačiji model, poput uspostavljanja zajedničkog centra za mlade u Bujanovcu za omladinu albanske i srpske nacionalnosti. Takođe je razgovarano o završnom testu, a mogućnost uključivanja ispita govornih veština biće dalje razmotrena.

Realizovana su dva¹⁶ od 21 projekata socijalne kohezije, što je doprinelo poboljšanju kvaliteta života osoba sa invaliditetom u Jablaničkom i Pčinjskom okrugu i ekonomskom osnaživanju 20 seoskih domaćinstava iz

¹² Zelena pijaca u Aleksincu, sportski tereni i letnja pozornica u Golupcu, toranj „Gurgušovac“ u Knjaževcu, sportski tereni u Kragujevcu, vodovod u Kuršumliji, sportski objekat u Ljuboviji, zgrada „Sokolskog doma“ u Šapcu, kulturni centar u Svilajncu, osnovna škola u Velikoj Plani, objekat centra za socijalni rad u Žabarima, osnovna škola u Leskovcu, kanalizaciona mreža u Boljevcu, zadružni dom u Surdulici i ulična rasveta u Bujanovcu

¹³ Navedeno prema članu 62. Zakona o budžetskom sistemu

¹⁴ Aneks III_Pril.1.1_Grupa 484_Sedmi izveštaj o napretku_Jan20

¹⁵ Aneks III_Pril.1.2_Grupa 484_Izveštaj o modifikaciji aktivnosti_Mar20

¹⁶ Međuopštinski projekti koje realizuju Udruženje distrofičara Jablaničkog okruga u Leskovcu i Vranju i Udruženje građana „Lužničke rukotvorine“ realizovani u Babušnici i Pirotu

Babušnice i Dimitrovgrada. Opština Surdulica, čiji je projekat većim delom završen, tražila je odlaganje završne aktivnosti kojom je bilo predviđeno organizovanje sportskog turnira.

Realizacija preostalih projekata socijalne kohezije je u toku, ali uz kašnjenja. Program redovno prati projekte i pruža im podršku, fokusirajući se na minimiziranje potencijalnih prekida nastalih kao posledica pandemije. S obzirom na odlaganje aktivnosti kojima su predviđena grupna okupljanja, projekti su generalno izloženi riziku u vezi sa planiranim rokovima. Jedan projekat je već produžen i verovatno će biti potrebno produžiti još jedanaest projekata. Status preostalih projekata će zavisiti od trajanja vanrednog stanja.

Tokom kvartala sprovedeno je dvanaest¹⁷ terenskih poseta u cilju verifikacije izveštaja o napretku i radi pružanja dodatne podrške organizacijama sa slabijim kapacitetima za sprovođenje. Javni događaji su organizovani u cilju promovisanja rezultata projekta – svečana dodela diploma za 20 mladih Romkinja koje su uspešno završile stručnu obuku u Vranju i obeležavanje završetka projekta koji je podržao ekonomsko osnaživanje poljoprivrednih gazdinstava pokretanjem organske proizvodnje u Dimitrovgradu.

Upravljanje i koordinacija

Upravni odbor Programa

Sastanak Upravnog odbora Programa planiran za mart 2020. godine odložen je zbog pandemije virusa COVID-19. Za april je planirano organizovanje virtuelnog sastanka ili onlajn glasanja kako bi se osiguralo nesmetano napredovanje aktivnosti Programa.

Koordinacija

Uključivanje principa dobrog upravljanja u lokalne infrastrukturne projekte obezbeđeno kroz podršku Programa Swiss PRO i dalje pruža koristi korisnicima Programa i podržava održivost lokalnih infrastrukturnih projekata. Tokom kvartala, tri lokalne samouprave su dobile podršku kako bi usvojile nove propise, čime je ukupan broj lokalnih samouprava koje su uvele principe dobrog upravljanja dostigao 13. Oni su obezbedili direktne koristi za više od 10.000 ljudi, uglavnom iz isključenih grupa. Naime, primena sedam propisa osigurava odgovorno i transparentno korišćenje prostorija javnih ustanova ili sportskih terena, kao i ravnopravan pristup tim javnim dobrima usvajanjem odredbi o zabrani diskriminacije koje se odnose na ugrožene grupe. U dva propisa je utvrđena odgovornost za upravljanje javnim dobrima, u tri propisa se formalizuju subvencije za određene ugrožene grupe, dok se jednim dokumentom reguliše dalje korišćenje i raspodela ušteda ostvarenih putem energetske efikasnosti.

Program osigurava redovnu koordinaciju sa ključnim zainteresovanim stranama u okviru projekta učenja jezika. Pre epidemije virusa, održavali su se mesečni sastanci sa predstavnicima Grupe 484 i KT-a u vezi sa održivošću projekta i završnim testom znanja za učenike. Nakon prvobitne obustave projekta zbog COVID-19 i zatvaranja škola i njegovog delimičnog nastavka putem učenja na daljinu, organizovan je onlajn sastanak sa zainteresovanim stranama kako bi se razmotrili dalji koraci i mogućnost za nastavak projekta kroz program učenja na daljinu. Zaključeno je da je nastavak projekta izvodljiv, dogovoren je modalitet i naglašena je potreba da se sa direktorima škola potvrdi modifikovani pristup.

Finansije

U nastavku su dati glavni finansijski pokazatelji¹⁸:

- Ukupno izvršenje na dan 31. marta 2020. godine iznosilo je 16.867.992 EUR ili 67,47% budžeta

¹⁷ Posećeni su projekti u Surdulici, Vladičinom Hanu, Beloj Palanci, Bujanovcu, Vranju, Lebanu, Leskovcu i Novom Pazaru

¹⁸ Iako ove brojke pružaju kvalitetan uvid u trošenje sredstava programa, konačne brojke se navode samo u finansijskim izveštajima Programa.

Programa;

- Predviđeno izvršenje za sledeći izveštajni period je 2.622.688 EUR.

Reagujući na hitnu potrebu Vlade Srbije u borbi protiv pandemije oboljenja COVID-19, Program je procenio vrednost neiskorišćenih sredstava i u dogovoru sa donatorom i Ministarstvom za evropske integracije preraspodelio sredstva u iznosu od 1.365.980 evra za obezbeđivanje prioriternih medicinskih i nemedicinskih artikala. UNOPS je aktivirao svoje Procedure za hitne nabavke kako bi omogućio brži odgovor na zahteve vezane za trenutnu situaciju.

Ljudski resursi

Tokom kvartala, sektor EU PRO za MSP i OPP je pojačan jednom stalnom pozicijom asistenta Programa u terenskoj kancelariji u Nišu. Pored toga, proširen je tim konsultanata za MSP i OPP kako bi se odgovorilo na veliki broj prijava na Drugi javni poziv za MMP i veliki broj aktivnosti u narednom periodu. Stalna pozicija asistenta za komunikacije i program se upraznila i proces zapošljavanja je u toku.

Zaposleni Programa su sprovedeli ocenjivanje rezultata individualnog rada za 2019. godinu i finalizovali pojedinačne ciljeve koji se odnose na rezultate rada za 2020. godinu. Međutim, zbog epidemije COVID-19, rok za utvrđivanje ličnih pojedinačnih ciljeva kao i definisanje potreba za učenjem i razvojem pomeren je za 30. april 2020. godine. Obavezna obuka za novoprimitljene zaposlene se odvija prema planu.

Nabavke

Postupci nabavki sprovedeni u periodu januar - mart 2020. godine uglavnom su se odnosili na nabavke male vrednosti ispod 5000 dolara za poboljšanje uslova rada i administrativnu i logističku podršku programa. Da bi se omogućila nesmetana komunikacija, transport i funkcionisanje programa, sprovedene su sledeće nabavke male vrednosti: pružanje taksi usluga u Beogradu, dodatna sredstva na TAG uređajima za elektronsko plaćanje putarine na autoputu za službena vozila, krećenje kancelarije u Novom Pazaru, kupovina dodatnih konferencijskih stolica za kancelariju, obezbeđivanje kasko osiguranja i registracije vozila, letnje gume i gorivo za vozila programa, kupovina kolor i jednobojnih kopir aparata, nabavka tabli sa natpisima projekata i prevodilačke usluge.

Pokrenut je postupak nabavke usluga za podršku komunikacijskim aktivnostima EU PRO i nacrt OPZ je prosleđen jedinici za nabavke u cilju dobijanja njihovih komentara i izmena. Zbog krize izazvane COVID-19 ovaj proces je obustavljen.

Administrativna podrška za dodelu bespovratnih sredstava

Tokom kvartala Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava bila je pretežno fokusirana na pružanje podrške za administrativno upravljanje ugovorima o dodeli bespovratnih sredstava (*eng.* GSA) dodeljenim 2018. i 2019. godine. Ukupno je verifikovano 26 finansijskih i izveštaja o nabavkama za korisnike bespovratnih sredstava iz EU PRO-a, obrađen 21 zahtev za plaćanje i izvršena 31 registracija za PDV. Pored toga, Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava omogućila je donošenje 42 izmene i administrativno zaključivanje 16 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava. Konačno, tim je pružio podršku za postupak evaluacije u okviru Drugog javnog poziva za MMP, u svojstvu sekretara Komisije za evaluaciju zahteva za dodelu bespovratnih sredstava zaduženog za administrativnu proveru i proveru prihvatljivosti 555 pristiglih prijava.

Izveštavanje i praćenje

EU PRO ima ugovornu obavezu da priprema uvodne, kvartalne, godišnje i završne izveštaje. Tokom kvartala izrađen je godišnji izveštaj koji obuhvata period od 1. januara do 31. decembra 2019. godine i dostavljen Upravnom odboru Programa. Program takođe priprema mesečne izveštaje za UNOPS Srbija i iako to nije ugovorna obaveza, oni mogu biti dostavljeni MEI i donatoru na zahtev.

Rizici i otvorena pitanja

Globalna pandemija i s tim povezano vanredno stanje u zemlji mogu odložiti aktivnosti Programa i imati negativan uticaj na očekivane ishode i uticaj. Dana 15. marta 2020. godine Vlada Republike Srbije proglasila je vanredno stanje i niz mera za borbu protiv pandemije infekcije COVID-19, što je u velikoj meri uticalo na sprovođenje planiranih aktivnosti i postizanje rezultata predviđenih Programom. Program redovno prati razvoj situacije i ažurira alate za praćenje uticaja na sprovođenje Programa. Pregled ključnih identifikovanih rizika i otvorenih pitanja koji imaju implikacije po dalju realizaciju programskih aktivnosti dat je u daljem tekstu.

- Kao odgovor na pandemiju, zaposleni programa su upućeni da rade od kuće, čime je otežano praćenje aktivnosti. Uvedene su alternativne procedure, tj. elektronski potpisi i mere daljinskog praćenja, kao što su foto i video materijali koje su poslali izvođači kao potvrdu izvedenih radova. Uprkos pandemiji, skoro sva gradilišta su ostala otvorena uz dodatnu pažnju posvećenu zdravstvenim i sigurnosnim merama, tako da do sada nije bilo registrovanih slučajeva infekcije COVID-19 na gradilištima Programa.
- Izvođenje građevinskih radova može da kasni zbog zabrane kretanja kojom se ograničava broj radnih sati na gradilištima. Pored toga, prevoz radnika do gradilišta je otežan merama socijalnog distanciranja i iz razloga opšte bezbednosti. Do sada su obustavljeni radovi na dva gradilišta - Batočina i Čajetina, jer se izvođači radova nalaze na većim udaljenostima od gradilišta.
- Ograničenja koja se odnose na postupke nabavki za lokalne samouprave mogu da dovedu do kašnjenja u sprovođenju projekata zbog čekanja da se sprovedu nabavke. Na primer, grad Niš morao je da odloži raspisivanje tendera za izvođački projekat za izložbeni centar, što može da dovede do odlaganja aktivnosti realizacije bespovratnih sredstava izvan perioda programa, u zavisnosti od trajanja vanrednog stanja.
- Uvedena ograničenja utiču na većinu projekata socijalne kohezije. S obzirom na to da njihova realizacija obuhvata aktivnosti kojima su predviđena grupna okupljanja (javne tribine, obuke, usluge za građane, izvođenje nastave za učenike itd.), bilo je potrebno pomeriti takve aktivnosti za period posle vanrednog stanja. Korisnici bespovratnih sredstava su trenutno fokusirani na aktivnosti kojima nisu predviđeni nikakvi skupovi, kao što su nabavke, priprema promotivnih materijala i izveštaja itd. Očigledno je da će većina projekata (ukupno jedanaest) čiji je završetak planiran tokom aprila i maja tražiti produženje kako bi se rešio problem kašnjenja, dok je jedan projekat, koji je trebalo da bude završen u martu, već produžen. Tim za socijalnu koheziju je u stalnoj komunikaciji sa implementacionim partnerima, ocenjujući i rešavajući sva pitanja koja se javljaju, a koja su uzrokovana vanrednim stanjem.
- Očekivani ishodi aktivnosti koje sprovode korisnička mikro i mala preduzeća su ugroženi. Praktično sva ograničenja utiču na mala preduzeća, ali ona koja se odnose na izvoz su možda najznačajnija. Produženo trajanje vanrednog stanja ozbiljno bi uticalo na poslovanje trenutnih i budućih korisničkih MMP-a, što bi posledično smanjilo njihovu sposobnost da ulažu u novu opremu, a to bi moglo za posledicu da ima raskid ugovora o dodeli bespovratnih sredstava. U konačnom, ovo će uticati na očekivane ishode i uticaj, u smislu novih radnih mesta, prihoda i izvoza.
- Aktivnosti koje sprovode korisničke organizacije za podršku poslovanju mogu da budu značajno pogođene zbog ograničenja putovanja i ograničenja koja se odnose na grupna okupljanja. Gde god je to bilo moguće, OPP su prilagodile svoj pristup i uvele e-učenje umesto obuke uz lično prisustvo. Međutim, za neke od planiranih aktivnosti, kao što su studijske posete ili učešće na međunarodnim sajmovima ili B2B sastancima, nije postojala alternativa, te se one odlažu. U zavisnosti od trajanja vanrednog stanja, aktivnosti se mogu realizovati kasnije u toku godine ili otkazati. Shodno tome, neki od planiranih ishoda su izloženi riziku, poput povećanja prodaje i izvoza u korisničkim MSP i možda će biti potrebno preformulisati ih u smanjenje pada prodaje i izvoza. Za najmanje deset od dvadeset projekata koji su dobili podršku biće potrebno produženje.

Kvalitet

Tokom realizacije projekata, Program pruža kontinuiranu podršku korisnicima bespovratnih sredstava putem pažljivog praćenja, koordinacije i poseta na terenu. Izazov i dalje predstavljaju manje osposobljene organizacije civilnog društva kad su u pitanju praćenje procedura i ostvarivanje predviđenih rezultata. Komunikacija i posete takvim organizacijama su bile intenzivirane u prethodnom periodu u cilju rešavanja i sprečavanja bilo kakvih odstupanja od planiranih rezultata. Obustava putovanja uzrokovana epidemijom virusa COVID-19 ograničava proces praćenja, međutim, Program je modifikovao svoj pristup intenzivirajući onlajn komunikaciju i pružajući dodatnu podršku primaocima bespovratnih sredstava u vezi sa svim poremećajima izazvanim vanrednim stanjem.

Nakon pružene podrške, a vezi sa zahtevima Programa koji se odnose na rani javni uvid u ranoj fazi planiranja tokom izrade planova detaljne regulacije (PDR), Program je pomerio težište svoje podrške u pravcu poboljšanja kvaliteta nacрта PDR-a kao kasnije faze procesa planiranja, za šest PDR-a pripremljenih u ovom kvartalu.¹⁹ U predlozima Programa naglasak je bio na poboljšanju primene odredaba, preciznijem definisanju korišćenja zemljišta i izbegavanju nepotrebne dodatne razrade, što bi trebalo da osigura direktno sprovođenje plana i obezbeđivanje efikasnog izdavanja lokacijskih dozvola i podršku investicijama.

Održivost

Aktivnosti Programa osiguravaju realizaciju sva tri stuba održivog razvoja u fazi planiranja, projektovanja i kasnije u fazi realizacije. Sve infrastrukturne aktivnosti unapređuju konkurentnost i lokalni ekonomski rast čime se osigurava ekonomska održivost. Delotvornost kroz porast životnog standarda i kvaliteta života će imati uticaj na rast BDP-a po glavi stanovnika. Konkretno, kroz projekte ekonomske infrastrukture, prilika za otvaranje 200 novih radnih mesta u okviru podržanih investicija u Beloj Palanci i Svilajncu će doprineti ekonomskoj održivosti tokom čitave faze realizacije Programa.

Program osigurava održivost životne sredine izradom strateških procena uticaja na životnu sredinu u fazi planiranja. Primenom zakonskog okvira tokom faza projektovanja i realizacije, Program osigurava da nema uticaja na prirodu ili da on bude umanjen, osmišljavanjem rešenja za energetske efikasnost tokom faze projektovanja i osiguravanjem da se LSU bave principima zaštite životne sredine tokom čitave faze realizacije. Od 97 infrastrukturnih projekata, 70 je uzelo u obzir životnu sredinu.

Socijalna održivost osigurana je lokalnim infrastrukturnim projektima koji su usmereni prema isključenim grupama koje žive u multietničkim zajednicama, pa se očekuje da će lokalni infrastrukturni projekti dugoročno doprineti socijalno-ekonomskom osnaživanju ugroženih grupa (završeno renoviranje škole u Leskovcu, zadružnog doma u Surdulici, centar za socijalnu zaštitu u Žabarima itd.). Pored socijalne održivosti, 31 od 37 lokalnih infrastrukturnih projekata uzima u obzir životnu sredinu, stvarajući na taj način uštede za njihove korisnike i osiguravajući pored socijalne, ekološku i ekonomsku održivost. Pored toga, primena principa dobrog upravljanja dodatno unapređuje ekonomsku održivost.

Planovima detaljne regulacije se osigurava socijalna održivost kroz učešće javnosti u procesu planiranja, dok je Program osigurao da nema uticaja na prirodu kroz Opis poslova i zadataka za izradu planske dokumentacije. Usvojena planska dokumentacija u slučaju četiri završena PDR-a biće osnova za ekonomsku održivost u kasnijim fazama, po završetku tehničke dokumentacije i realizaciji investicija predviđenih planom.

---

¹⁹ Kraljevo, Rača, Velika Plana, Leskovac, Arandelovac i Merošina

Akcioni plan EU PRO za rodnu ravnopravnost (GAP)²⁰ napreduje u skladu sa postavljenim ciljevima, pri čemu je još jedan broj²¹ zaposlenih završio preporučene kurseve, čime je povećao znanje o rodnoj ravnopravnosti u održivom upravljanju projektima. Uvođenjem i prikupljanjem Podataka za praćenje i izveštavanje vrši se prva ocena²² doprinosa Programa rodnoj ravnopravnosti, a druga se planira na kraju realizacije EU PRO. Analiza je pokazala da je do sada preko 2000 žena direktno imalo koristi od aktivnosti Programa, dok 37 projekata ukupne vrednosti od skoro milion evra direktno doprinosi rodnoj ravnopravnosti.

Naučene lekcije

Uz intenzivirano sprovođenje projektnih aktivnosti i zaključivanje ugovora o dodeli bespovratnih sredstava, jedna od naučenih lekcija se odnosi na potrebu ranog definisanja ishoda, učinaka i uticaja. Iako su matrice logičkog okvira obavezan deo svih predloga projekata koje su podnele lokalne samouprave, često im nedostaju odgovarajući pokazatelji za merenje uspeha projekta. Poziv za dostavljanje predloga projekata treba da sadrži detaljne zahteve u vezi sa MLO kako bi se dobili ishodi, učinci i uticaj i jasni pokazatelji za njihovo merenje. Pored toga, zahtevi koji se odnose na prikupljanje podataka o rodnim pitanjima, radnim danima, ugroženim grupama i svih neophodnih podataka za merenje uspeha projekta, tj. broj otvorenih radnih mesta, moraju biti jasno definisani.

U procesu tekućeg rada, bilo je sadržano to da će smernice za komunikaciju i vidljivost biti delotvornije ako sadrže vizuelne primere primene brendiranja (vizuelni sadržaj i odricanje odgovornosti) na najčešće proizvedenim predmetima kao što su poster, leci, sveske, fascikle, torbe, olovke i rolobaneri. Promotivne aktivnosti u okviru pojedinačnih projekata trebalo bi da se definišu tokom izrade ugovora i u skladu sa vrstom projekta i budžetom koji je na raspolaganju. U tom cilju, tim Programa za komunikacije, u konsultacijama sa sektorima Programa treba da sačini spisak preporučenih aktivnosti koje će se sprovoditi u okviru pojedinačnih projekata i u skladu sa odgovarajućim aktivnostima, kako bi se optimizirao rezultat aktivnosti, doslednost u promovisanju programa i vidljivost donatora. Kada je to moguće, fokus bi bio na video sadržaju koji bi mogao da bude promovisan preko tradicionalnih i digitalnih medija.

Komunikacija i vidljivost

Pre vanrednog stanja uvedenog 16. marta, aktivnosti Programa su promovisane kroz **četiri saopštenja za medije** povodom završetka lokalnih infrastrukturnih projekata u Leskovcu i Surdulici i početka projekata u Priboju i Beloj Palanci. Objavljena saopštenja za medije zajedno sa intenzivnom promocijom projekata koje realizuju organizacije za podršku poslovanju generisala su 395 medijskih izveštaja, od čega je 35 odsto (138 izveštaja) objavljeno u nacionalnim medijima, uključujući i one izveštaje, inspirisane saopštenjem za medije Ministarstva za evropske integracije koje se odnosilo na podršku EU zemlji u pandemiji COVID-19 kroz projekte finansirane od strane EU koje sprovodi UNOPS.

Kao odgovor na zahtev DEU, pripremljen je pregled svih projekata u sektoru zdravstva koji su dobili podršku od 2006. godine, zajedno sa izborom fotografija i tekstovima koje je Program objavljivao. Pored toga, na zahtev Delegacije Evropske unije (DEU) Program je pripremio kratak pregled političkih događaja i EU PRO projekata u tri opštine, Bujanovac, Preševo i Medveđa. Dodatna tri dokumenta su pripremljena kao odgovor na zahteve Ministarstva za evropske integracije (MEI) - pregled projekata čiji je fokus bio socijalno i ekonomsko osnaživanje žena; spisak potencijalnih događaja do aprila 2020. godine i spisak projekata podržanih u Vranju od 2014. godine.

²⁰ Aneks V_Pril.5.1_EPR_Plan za rodnu ravnopravnost_status_v4_Mar 20

²¹ 94% svih zaposlenih EU PRO je završilo preporučeni kurs

²² Aneks V_Pril.5.2_EU PRO Podrška rodnoj ravnopravnosti_310320

Četvrti broj biltena Programa objavljen je 23. januara i prosleđen na adrese skoro 3.000 zainteresovanih strana iz baze podataka i promovisan putem društvenih mreža.

U toku izveštajnog perioda, veb-sajt Programa je i dalje bio ključni izvor informacija za sve zainteresovane strane, generišući ukupno 16.048 poseta 9.699 jedinstvenih posetilaca od kojih je većina bila zainteresovana za stranice posvećene pozivima za dostavljanje predloga projekata i njihovim rezultatima. Društvene mreže Programa ostvarile su veći saobraćaj u ovom kvartalu, ukupno 46 objava je imalo 649 sviđanja i privuklo je 17.950 sviđanja stranice i 18.287 pratilaca. Slično tome, 29 tvitova je imalo 235 sviđanja i retvitovani su 114 puta, privukavši 1.010 pratilaca do kraja kvartala.

YouTube kanal Programa EU PRO ažuriran je sa četiri odabrana video priloga objavljena u medijima, koji su takođe postavljeni i na veb-sajt zajedno sa četiri uspešne priče.

Tim za komunikacije je pružio podršku za organizaciju i realizaciju posete Paraćinu Petera Onsongoa, regionalnog savetnika UNOPS-a za upravljanje i nadzor zaduženog za region Evrope i Centralne Azije 25. februara, koja je uključivala sastanak sa opštinskim zvaničnicima, i posete projektu poslovne infrastrukture i dva preduzeća podržana kroz EU PRO.

Nadalje, EU PRO je nakon sastanka s projektom Vidljivost i komunikacije IPA programa uveo obavezna mrežna prilagođavanja kako bi se omogućilo da se vesti, javni pozivi i oglasi za posao objavljeni na veb-sajtu EU PRO automatski ažuriraju na platformi EUzaTEBE. Dogovoreno je da EU PRO ručno učitava najave događaja. Pored toga, održan je koordinacioni sastanak sa EUIC-om, kako bi se razgovaralo o zajedničkom izveštavanju o aktivnostima i projektima u okviru platforme #EUZATEBE. Takođe je održan sastanak sa UNICEF-om na kojem se razgovaralo o potencijalnoj saradnji u okviru aktivnosti mobilnog novinarstva za mlade. Kao rezultat toga, pravi se zajednički koncept.

Godišnja anketa EU PRO o pitanjima EU integracija u PO Programa distribuirana je putem plaćene Fejsbuk kampanje kako bi se postigao najširi mogući domet. Plaćena objava je imala za cilj da obuhvati ciljanu publiku koja nije nužno imala direktan kontakt sa Programom ili podrškom EU i radi prikupljanja najrazličitijih podataka. Ukupno je obuhvaćeno 1.000 ispitanika. Tokom februara i marta anketa je distribuirana među direktnim i indirektnim zainteresovanim stranama EU, preko baza podataka kontakata, ali i putem neplaćenih objava na društvenim mrežama EU PRO, EUIC i MEI kako bi se došlo do onih delova javnosti koji su imali direktan kontakt sa Programom ili podrškom EU. Ukupno je obuhvaćeno 478 ispitanika. Rezultati će se analizirati odvojeno i njihov prosek će biti upoređen sa rezultatima ankete javnog mnjenja distribuirane prošle godine. Međutim, jednako kao i tokom poplava 2014. godine, na javno mnjenje će verovatno uticati percepcija reagovanja EU tokom krize izazvane COVID-19. Te promene će se odraziti na anketu distribuiranu u decembru 2020. godine.

Oprema za emitovanje, i to tri GSM HEVC mobilna predajnika, ukupne vrednosti 56.089,98 USD, uspešno je nabavljena i isporučena javnom medijskom servisu, Radio-televiziji Srbije (RTS) kako bi ih se distribuirala dopisništvima u Leskovcu, Kraljevu i Novom Pazaru, dok će tim za komunikacije organizovati posete u svrhu praćenja nakon što se situacija u vezi sa COVID-19 normalizuje. To bi trebalo da doprinese da javni medijski servis poveća tehnički kvalitet izveštavanja u gore navedenim dopisništvima, istovremeno profesionalno izveštavajući o najvažnijim aktivnostima EU u Republici Srbiji, posebno o njenoj razvojnoj pomoći u području odgovornosti EU PRO do završetka programa EU PRO. Kao deo Sporazuma o donaciji, RTS će Programu dati nemontirani materijal snimljenih projekata i poseta, koji će se dalje koristiti za promovisanje podrške EU ravnomernom, održivom razvoju.

Dostavljeno je četrdeset i četiri (44) table sa natpisima projekata kako bi se obeležili projekti koje sprovode organizacije za podršku preduzećima i organizacije civilnog društva u skladu sa smernicama o vidljivosti kada to situacija u zemlji bude dozvolila.

Početak januara 2020. godine, novogodišnji promotivni paketi su spakovani i distribuirani do više od 200 nacionalnih i međunarodnih zainteresovanih strana, uključujući predstavnike Delegacije Evropske unije (DEU), Ministarstva za evropske integracije (MEI), članove Upravnog odbora programa (UOP) i diplomatske misije zemalja EU u Srbiji. Podeljena je količina od 5.000 kalendara - DEU i EUIC dobili su ukupno 2.000 artikala, MEI 200, a lokalne i nacionalne zainteresovane strane, uključujući škole pobednike, lokalne samouprave, korisnike bespovratnih sredstava i druge ključne zainteresovane strane, dobile su preostalih 2.800 kalendara koji su ravnopravno podeljeni između četiri kancelarije EU PRO.

Pored toga što je doprinio u izradi svih izveštaja i najnovijih informacija Programa, tim za komunikacije je takođe pružio podršku programu Swiss PRO u pripremi teksta o podršci Vlade Švajcarske za zelene pijace, pošto su ti projekti realizovani kroz programe partnerstva EU i Švajcarske koji imaju za cilj lokalni razvoj. Tim je sačinio i zapisnik sa radionice „Izazovi lokalnog razvoja“ održane u decembru 2019. godine sa predstavnicima MEI. Nadalje, profili zainteresovanih strana UNOPS RSPO -a su popunjeni biografijama 68 gradonačelnika programskih lokalnih samouprava i tri biografije predstavnika partnerskih ministarstava. Pored toga, ustanovljen je izbor programskih fotografija podeljenih prema ciljevima održivog razvoja UN kao i pregovaračkim poglavljima o integraciji u EU.

Podrška u primeni Smernica o vidljivosti programa pružena je za preko 20 različitih projekata²³ uključujući revidiranje i pripremu medijskog i promotivnog materijala koji će distribuirati korisnici kao i uputstva o upotrebi logotipa programa.

Pored toga, pripremljene su teze za izlaganja kao podrška Sektoru za MSP i OPP u javnoj promociji projekata OPP u Zaječaru i Novom Pazaru koje sprovodi Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije - RARIS, Regionalna razvojna agencija Sandžaka - SEDA. Ista podrška pružena je Sektoru za infrastrukturu u javnoj promociji lokalnih infrastrukturnih projekata u Leskovcu i Surdulici i predstavljanju projekta za izradu tehničke dokumentacije u Nišu, dok je Sektor za socijalnu koheziju pružena pomoć u promociji projekta u Bujanovcu za ekonomsko osnaživanje Romkinja.

Napravljen je uži izbor za pozicije u timu montažera po pozivu i stručnjaka za animaciju i timu video snimatelja po pozivu za UNOPS RSPO, kao i poziciju višeg asistenta za program i komunikacije, pri čemu je tim za komunikacije učestvovao u ocenjivanju pismenog testa za poziciju za komunikacije i medije za program Podrška EU socijalnom stanovanju i aktivnoj inkluziji.

Zbog izbijanja pandemije bolesti COVID-19 i vanrednog stanja proglašenog 15. marta 2020. godine, aktivnosti komunikacije prema široj javnosti, uglavnom putem tradicionalnih i digitalnih medija, prilagođene su na odgovarajući način. Informacije koje su se delile su u skladu sa propisanim porukama tokom vanrednog stanja, odnosno uglavnom su bile usmerene na promovisanje podrške EU Srbiji u reagovanju na pandemiju COVID-19 i opšte informacije o preporučenom ponašanju radi sprečavanja širenja bolesti dobijene iz pouzdanih izvora - Ujedinjenih nacija i nadležnih agencija iz EU. Promene u realizaciji Programa tokom krize će tako uticati i usmeravati komunikacione aktivnosti .

Kao deo preraspodele sredstava Programa za koordinirane nabavke u vanrednim okolnostima pod rukovodstvom UNOPS-a u okviru odgovora na krizu izazvanu COVID-19, tim za komunikacije će nastojati da osigura jasnu podelu vidljivosti za različite donatore koji daju sredstva preko UNOPS-a. U početnim fazama odgovora, javno mnjenje su usmeravali mediji u pravcu percepcije o nedostatku solidarnosti od strane EU. Da

²³ Podrška je pružena za dva preduzeća u promovisanju njihovih aktivnosti društveno odgovornog poslovanja (Corten Art Šabac i Ruki Drvokoop Sebečevac), lokalne infrastrukturne projekte u Žabarima, Žagubici i Boljevcu, projekte ekonomske infrastrukture u Svilajncu, projekte za OPP koje sprovode Novitas, RBC Kragujevac, Elektrotehnički fakultet u Nišu i Centar za razvoj Pčinjskog i Jablaničkog okruga, kao i za četiri projekta socijalne kohezije - Ženska inicijativa Priboj, Opštinsko udruženje za pomoć deci i osobama ometenim u razvoju „Povetarac“ - Sjenica, Udruženje distrofičara Jablaničkog okruga iz Leskovca i Forum žena Prijepolja.

bi se ovo mišljenje ispravilo i na kraju preokrenulo, od presudnog će značaja biti izveštavanje o donacijama kao i opremi obezbeđenoj iz dodeljenih sredstava na osnovu činjenica, kako za izveštaje orijentisane prema donatorima, tako i za potrebe vidljivosti. Program će stoga nastojati da blagovremeno primi i prosledi jasne, faktografske informacije o odgovoru, dodeljenim sredstvima i datumu i mestu isporuke opreme koje će se dostavljati donatorima i partnerima u vladi.

Plan rada²⁴

Rezultat 1: Poboljšana tehnološka struktura MSP i njihova sposobnost da povećaju svoj udeo na tržištu

Aktivnost 1.1 Praćenje i pružanje podrške za finalizaciju i administrativno zaključivanje projekata odobrenih u okviru Prvog javnog poziva za dostavljanje predloga projekata za nabavku opreme i uvođenje usluga za mikro i mala preduzeća; izdavanje ugovora o dodeli bespovratnih sredstava odabranim korisnicima Drugog javnog poziva za dostavljanje predloga za nabavku opreme i uvođenje usluga za mikro i mala preduzeća; praćenje i pružanje podrške za realizaciju projekata odobrenih u okviru Drugog javnog poziva za podnošenje predloga projekata za nabavku opreme i uvođenje usluga za mikro i mala preduzeća.

Aktivnost 1.2 Praćenje i pružanje podrške za realizaciju 20 projekata odobrenih organizacijama za podršku preduzećima

Rezultat 2: Poboljšani uslovi za poslovanje kroz efikasnije pružanje administrativnih usluga, bolje upravljanje zemljištem i konkretna ulaganja malog obima u infrastrukturu

Aktivnost 2.1.1 Praćenje aktivnosti vezanih sa realizaciju 19 projekata za razvoj GIS-a.

Aktivnost 2.1.2 Praćenje aktivnosti vezanih za realizaciju 17 projekata izrade PDR-ova i dalje aktivnosti u vezi sa raskidom ugovora sa opštinom Blace

Aktivnost 2.1.3 Praćenje aktivnosti vezanih za realizaciju projekata za izradu tehničke dokumentacije za ekonomsku infrastrukturu i obezbeđivanje uspešnog administrativnog zaključivanja dva završena GSA.

Aktivnost 2.2 Praćenje aktivnosti vezanih za realizaciju četiri projekta poslovne infrastrukture i obezbeđivanje uspešnog administrativnog zaključivanja pet završenih GSA.

Rezultat 3: Bolja socijalna kohezija i unapređeni uslovi života kroz poboljšanje javne infrastrukture manjeg obima i unapređenje društvenih odnosa

Aktivnost 3.1 Praćenje realizacije 23 lokalna infrastrukturna projekta. Dalje aktivnosti u vezi sa procesom zaključivanja 13 GSA u okviru kojih su aktivnosti okončane. Priprema plana oporavka nakon prestanka krize izazvane bolešću COVID-19.

Aktivnost 3.2 Ocena nastavka projekta učenja jezika putem programa za učenje na daljinu i praćenje realizacije. Praćenje i evaluacija realizacije 18 projekata socijalne kohezije, nastavak aktivnosti u vezi sa procesom zaključivanja dva projekta i finalizacija aktivnosti u okviru jednog od projekata socijalne kohezije.

---

²⁴ Kvartalni plan za II kvartal 2020. godine dat je u Aneksu V_Pril.5.3_EU PRO Kvartalni plan

MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje

Legenda²⁵

	Aktivnost je završena i rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost se odvija u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi pokazatelji	Napredak ostvaren tokom izveštajnog perioda	Opšti status
<p>Opšti cilj: Doprineti ravnomernijem društveno-ekonomskom razvoju u Srbiji.</p> <p>Svrha projekta: Povećati konkurentnost i društvenu koheziju nedovoljno razvijenih područja kroz bolje pozicioniranje na tržištu i konkurentnija mala i srednja preduzeća (MSP) kao i razvoj/unapređenje povoljnog poslovnog okruženja i socijalne infrastrukture.</p>	<p>Aktivnosti u okviru dodatna 73 projekta su završene, od čega su 58 realizovala MSP, a 15 lokalne samouprave.</p>	<p>Aktivnosti u okviru 103 od 246 projekata su završene, od čega su 77 realizovala MSP, a 26 su realizovale lokalne samouprave.</p>
REZULTAT 1 Poboljšana tehnološka struktura MSP i njihova sposobnost da povećaju svoj udeo na tržištu		
<p>Aktivnost 1.1 Program dodele bespovratnih sredstava MSP</p>	<p>U potpunosti je realizovano 77 projekata odobrenih u okviru Prvog javnog poziva. Dvanaest projekata je administrativno zaključeno.</p> <p>Otvorena su još 84 radna mesta u korisničkim MSP, od kojih su na 29 zaposlene žene.</p> <p>Završena je evaluacija Drugog javnog poziva za MSP.</p>	<p>Prvi javni poziv za MSP bio je sproveden u periodu maj - jul 2018. godine. Izvršena je evaluacija 468 prijava pristiglih na javni poziv i dodeljeno 106 projekata nakon što ih je odobrio UOP. Realizacija 95 od 106 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava je u toku pošto se 11 korisnika odobrenih projekata povuklo iz sprovođenja dodeljenih projekata. Od preostalih 94, u potpunosti je realizovano 77 paketa bespovratnih sredstava za MMP dodeljenih u okviru Prvog javnog poziva. Dvanaest paketa bespovratnih sredstava je administrativno zaključeno. Kao rezultat investicija zaposleno je ukupno 227 novih radnika (108 su žene).</p>

²⁵ Polja u tabeli obojiti odgovarajućom bojom

		<p>Drugi javni poziv za MSP je pripremljen, i u septembru 2019. godine odobren za objavljivanje od strane UOP.</p> <p>Poziv je zatvoren u novembru 2019. godine. Primljeno je 555 prijava. Sprovedena je tehnička evaluacija.</p>
<p>Aktivnost 1.2 Podrška organizacijama za podršku preduzećima (OPP)</p>	<p>Sprovedeni su programi izgradnje kapaciteta za 104 MSP. Pristup sprovođenju prilagođen je novim uslovima socijalnog distanciranja.</p>	<p>Javni poziv za organizacije za podršku preduzećima sproveden je u periodu april - jul 2019. godine. Nakon evaluacije 43 pristigle prijave, u septembru 2019. godine UOP je odobrio za finansiranje 20 projekata. Realizacija projekata počela je u novembru 2019. godine.</p>
<p>REZULTAT 2 Poboljšani uslovi za poslovanje kroz efikasnije pružanje administrativnih usluga, bolje upravljanje zemljištem i konkretna ulaganja malog obima u infrastrukturu</p>		
<p>Aktivnost 2.1.1 Poboljšanje upravljanja zemljištem kroz razvoj GIS i poboljšan pristup geoprostornim podacima</p>	<p>Devetnaest ugovora o dodeli bespovratnih sredstava je potpisano i započeta je njihova primena.</p>	<p>Rezervni sistem za elektronsko izdavanje dozvola nabavljen je nakon što ga je UOP odobrio i instaliran je u oktobru 2018. godine.</p> <p>Javni poziv za razvoj GIS-a sproveden je krajem 2018. godine. Izvršena je evaluacija 33 prijave pristigle na Poziv i 19 je UOP odobrio za finansiranje u aprilu 2019. godine. Ugovori o dodeli bespovratnih sredstava potpisani su u junu 2019. godine i realizacija projekata je u toku. Od 19 dodeljenih ugovora o dodeli bespovratnih sredstava, postupci nabavke su završeni u četiri, u 13 su delimično završeni, a u dva su u pripremi.</p>
<p>Aktivnost 2.1.2 Izrada urbanističkih planova vezanih za ekonomski razvoj</p>	<p>U toku je realizacija 19 projekata. Tokom kvartala potpisana su preostala četiri ugovora, a jedan PDR je usvojen. Dva projekta su zaključena. Zbog COVID19 program je produžio 13 projekata.</p>	<p>Javni poziv vezan za PDR sproveden je u aprilu - junu 2018. godine. Kao rezultat toga, primljeno je 28 prijava, a UOP je odobrio 19 za finansiranje u septembru 2018. godine. Dva paketa bespovratne pomoći su zaključena, a u okviru dva su okončane sve aktivnosti. U toku je sprovođenje preostalih 15 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava.</p>
<p>Aktivnost 2.1.3 Izrada projektno-tehničke dokumentacije za projekte koji doprinose ekonomskom razvoju</p>	<p>U toku je realizacija 12 projekata. Jedan je zaključen, a na jednom su okončane sve aktivnosti na realizaciji projekta. Zbog COVID-19 Program je produžio 4 projekta.</p>	<p>Od 12 GSA, jedan je zaključen, a u okviru dva su okončane sve aktivnosti.</p>
<p>Aktivnost 2.2 Razvoj/poboljšanje infrastrukture manjeg obima koja ima ekonomski uticaj na lokalnom nivou</p>	<p>U toku je realizacija devet projekata. U okviru jednog su okončane sve aktivnosti na realizaciji. Zbog COVID-19 Program je produžio 5 projekata.</p>	<p>Od devet GSA, u okviru četiri su sve aktivnosti okončane.</p>

REZULTAT 3 Bolja socijalna kohezija i unapređeni uslovi života kroz poboljšanje javne infrastrukture manjeg obima i unapređenje društvenih odnosa		
<p>Aktivnost 3.1 Podrška projektima za poboljšanje uslova života i kvaliteta javne infrastrukture u opštinama</p>	<p>U toku je realizacija 37 projekata. Jedan je zaključen, dok je sedam okončalo sve aktivnosti u okviru realizacije. Zbog COVID-19 Program je produžio 22 projekta.</p>	<p>Od 37 GSA, jedan je zaključen, a 13 je okončalo sve aktivnosti.</p>
<p>Aktivnost 3.2 Podrška projektima kojima se unapređuje međuetnički dijalog i saradnja, poboljšava socijalna kohezija i socijalna integracija u multietničkim zajednicama</p>	<p>Aktivnosti socijalne kohezije su u toku, ali uz kašnjenje zbog epidemije bolesti COVID-19. Projekat za unapređenje znanja srpskog jezika među albanskom školskom decom obustavljen je nakon zatvaranja škola, ali je ubrzo posle toga nastavljen u određenoj meri kroz učenje na daljinu. Dva od 21 projekta socijalne kohezije su u potpunosti realizovana. Preostali korisnici bespovratnih sredstava pomeraju aktivnosti u kojima je predviđeno okupljanje grupa za period nakon vanrednog stanja.</p>	<p>Aktivnosti socijalne kohezije su napredovale u skladu s planom pre pojave infekcije COVID-19, dajući značajne rezultate. Nakon zatvaranja škola, projekat učenja jezika je obustavljen zbog toga, ali ubrzo je delimično nastavljen onlajn. EU PRO je sa zainteresovanim stranama potvrdio najbolji modalitet za nastavak projekta kroz program učenja na daljinu. Dva od 21 paketa bespovratnih sredstava za socijalnu koheziju su u potpunosti realizovana doprinoseći unapređenju socijalne kohezije u multietničkim opštinama. Većina preostalih projekata suočava se sa problemima vezanim za COVID-19. Sve aktivnosti koje uključuju grupna okupljanja i direktnu komunikaciju morale su da budu odložene za period posle vanrednog stanja. Planirano je da se pitanje kašnjenja koja ne mogu da budu nadoknađena u okviru postojećih rokova rešavaju putem produžavanja ugovora.</p>